

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 15. grudna 1876.

List 50.

P. Karol Antonievič.

(Dalje.)

Tukaj se je Antonievičevo poslanje dobro obneslo; toda v Bobovi, kjer je imel sedaj misijon biti, je vse kazalo na slab in žalosten izid; vendar on ne obupa, ker je svoje zaupanje stavil na Boga: „Serca človeške so v Božji roki; on jih nagiblje, kakor če. Če pride le ena sama stara ženica, čem vender govoriti, ker me je snabiti Bog poslal samo zavčljo te stare ženice, in eno dušo za nebesa pridobiti, je več ko celi svet posesti. Ena duša je pred Bogom več vredna ko milijoni svetov.“ Mož, čigar notranjost taki apostolski duh preveva, ne ostane brez milosti od zgoraj. In zares, nad vse pričakovanje ljudstvo skupaj vrè iz mesta in okolice. Pazno in pridno je svete nauke poslušalo, in da so ti nauki ljudem v serca segli, da torej niso nekoristni, ampak rodovitni bili, so pričale spovednice, ktere je ljudstvo v resnični skesanosti in potertosti oblegalo. Mnogo je bilo povračil, še več se jih pa zveršiti ni moglo. Kar je zmoteno ljudstvo naropalo, nagrahnilo in siloma uzelo, „vse do cempera“ je šlo v judovsko mavho. Hrami in žitnice razdjane, poljski pridelki uničeni, žito in drugi sadež v pepelu, ljudstvo prej v veliki nadlogi, sedaj pa v strahoviti nesreči, ves dobiček pa je nemirna, s hudobijami, umori obložena in oskrunjena vest — to so poljskim svobodnjakom judje pustili. Na milijone je bilo škode storjene. Judje so bogateli, ljudstvo pa je v svoji uboščini in zapuščenosti ostalo. Ni si upalo pomoči prositi pri teh, katerim je vse imetje pokončalo. Javkali so: O zakaj niso misijonarji poprej k nam prišli! Ta nesreča bi se ne bila zgodila.“

Kervave silovitosti so se godile v Brusniku. Ko misijonarji pridejo v ta kraj, se je prelita kri še kadila. Kakor je bilo stanje tega kraja obupljivo, se misijonarji vendar ne ustrašijo, ampak hrabro na delo gredo, in Bog je blagoslovil delo svojih delavcev. Našli so se zanikarneži, ki so teli bogoljubno delovanje opovirati ljudstvo šuntajoči, da misijonarji niso duhovni, ampak le preoblečeni plemenitasi, in zopet da so vlačugarji, ki so snabiti iz kacega samostana ušli, da se po svetu klatijo; drugi zopet, da so sleparji, ki se zato ljudem dobrikajo, da jih laglje ožemajo. Pa vse kovarstva hudobnih ljudi niso nič izdale. Cerkvica je bila vsak dan polna, ljudstva se je terlo in prav zvesto so poslušali ognjevite govore P. Antonieviča o dolžnostih kmetov in gospôde. Spovednice so bile tako obležene, da so si duhovni zdravniki komaj toliko časa utegnili, kolikor ga je treba opoldne za oddih in počitek in pa zvečer za molitev brevirja. Po govorih je sledila slovesna služba Božja. „Ko so bile po končani pridigi vse luči prižgane

in je ondotni duhoven pred izpostavljenim Najsvetejšim litniji Matere Božje z vsem ljudstvom zapél, to je bil veličasten trenutak, in ko je na koncu vse naše ljudstvo na kolenih zapelo prošnjice (v pesem spremenjeno molitev Urbana VIII: Ante sculos tuos), zdelo se mi je tudi najterše serce omečeno. Ti presunljivi glasovi, ki so prihajali, čutilo se je, iz globočine potertega serca, ktero je svoje hudodelstvo spoznavajoče, prizanesenja in usmiljenja prosilo, vpričnost Boga na altarju, slovesni blek svetil pri svetem Zakramentu, pretresujoči glas orgelj — vse to je čudovito prevzelo dušo. Ali je mogoče, nehoté mi je prišla ta misel, ali je mogoče, da je to tako skesano, prežaljeno, pred svojim Bogom tako se ponižujoče ljudstvo tisto, ki se je prej omadeževalo s bratovsko kervjo, ki je Boga zaničevalo?“

Misijonarji hité dalje v Ciečkovice, da obhajajo misijon in njegove blagre razširjajo. Od blizo in daleč je prihajalo ljudstvo tako vestno, da nobene pridige ni zamudilo. Še domú ni šlo, ampak po bližnjih vaséh je prenočevalo, pokopališče je bilo kakor tabor ob času počitka. Ni bilo dneva, da bi se ne bilo obhajalo zvečer do 9, 10. Spovedi so bile velike spovedi in ako tudi je mnogo duhovnov iz okolice pomagalo, vendar ni bilo moč vsem na versto priti. Da so hudobneži si vse prizadeli dneve milosti okaliti, je gotovo. Tako se je eden morivcev prederznil, ko je ljudstvo iz cerkve šlo, očitno mi žugati; pa še tisto noč je nagle smerti umerl, kar je na vse velik vtis naredilo. Neke noči so bile poderte vse berve, ki so od vseh strani čez vodo v mesto peljale. Zastonj — ljudstvo je bredlo globoko vodo, da je Božjo besedo poslušalo. Meččani so se nas držali ko otroci in so želeli to nagnjenost na vsak način pokazati. Hotli so nam v znamenje zahvalnosti kako darilo pokloniti; ponudili so se, da čejo skerbeti za naš preživek in drugo složnost, ako izvolimo pri njih še dalje ostati — ker jim ni bilo še nikoli tako dobro, so djali, kakor sedaj, ko imamo očete pri sebi. Ob času odhoda je bil pa ves prostor pred duhovnijo z ljudmi natlačen, tako da smo se jim morali s silo iz rok iztergati.“

Daljni misijon je bil v Lipnici, kjer so se godile velike morije. Ljudstvo je došle očete dokaj pisano gledalo. Na mnoge načine jim je nezadovoljnost kazalo; pretilo jim je, če urno ne odidejo, da se jim bo huda godila, in koj po prvi pridigi je tako glasno mermralo, da so bili misijonarji v ne majhni zadregi. Posebno so imeli piko na očeta Antonieviča, zoper kterega so se zakleli, da mu hočejo, kakor si bodi, do živega priti. Pa Antonievič, pred kmete stopivši, poln apostoljskega duha, poln mučenske pripravljenosti jih pozdravi: Hvaljen bodi Jezus Kristus, in tako-le nagovori: „Pravite, da smo od plemstva podkupljeni sem poslani. Tako je; podkupljeni, poslani smo, pa ne od plemstva, pa tudi

ne od cesarja. Na tem kraju ne poznamo ne cesarja, ne gospóde, ne kmetov, in se ne bojimo nobenega razun enega, ki nas je k vam poslal; pred njim le se imamo zagovarjati za vsako besedo, ki smo jo vam govorili. Če vam še ni dosti pregrehe, če zahtevate svoje roke v nedolžno kri pomakati, pa pridite sem; jaz se ne bojim ne vaših cepcev, ne vaših nožev, ker mi ni nič sa moje življenje, vse pa za vaše zveličanje in umirajoč bom še klical: Spreobrnite se k svojemu Bogu.“

Ta nagovor, v katerem se odsvita krepost iz nebes, je oterpnjeno ljudstvo predramil, da ni le spoznalo ponujane milosti, ampak tudi sprosil, naj očetje pri njih ostanejo. Kako blagoslovljena je bila osemdnevna setev, priča obilna osemdnevna žetev. Ledeno serce nekega zastaranega morivca, na kterega je padel poslednji žarek milosti božje, se je pri nogah duhovnega zdravitelja tako otajalo, da se je sam izročil sodnji proseč zaslužene kazni.

(Dalje nasl.)

Kako sta Kristus in sv. Peter po svetu hodila.

(Konec.)

Pot ju pelje dalje na obrežju mogočne in dereče reke. Pride pa brodnik solzan, potert in skesan, da je bilo misliti: kdo vé, kaj huđega se mu je namerilo.

Brodnik pozdravi popotnika, ju pelje v kočó in pogosti z ribami in vinom. Potem obá prepelje čez reko. Med vožnjo vzame Gospod sveder, ročno ga zabode v dno čolna, luknjo pa z ного zakrije. Pri odhodu brodnik ne tərja nič plačila...

Neprevidoma se zasliši klic na pomaganje. Peter se ozre in vidi, da se čoln potaplja in brodnik tone, še malo trenutkov in — valovi zagernejo čoln in njega.

„Pomagaj Gospod“, kliče Peter, „ne vidiš, kaj se godi?“ — „Ljubi Peter, naj se izide volja mojega Očeta.“

„Čudna volja taka, se derzne Peter odgovoriti, če vse narobe gre.“ Gospod ga milostno pogleda, in Peter zopet žalosten spozná, da je pa le še grešil.

Potujeta dalje in prideta že o mraku v vas, kjer ju živ človek ni poznal. Zagledata, da stoji na pragu bližnje hiše mož, se jaderno k njemu obrneta in prosita prenočevanja. Pa slabo sta zadela. Kajti človek, kakor bi ju bil nalaš čakal, ju psuje potepina, klateža, mračnjaka. Na vsako priljudno besedo sta dobila gerd odgovor. Človeku je bilo na prvi mah poznati, da ga je bil čez mero potegnul, kajti jezik se mu je zaletaval, kakor v zvonu neprimérno velik kembelj.

Taki kratki, zaničljivi odgovori so Petru presedali in že je odpiral usta, da eno zagermi, in če treba, tudi djansko poterdi; — pa Gospod mu prepové vsako nepremišljenost.

Dalje ne gresta, stopita pa v nasprotno lopo in ondi prav sladko prenočita. Zjutraj zarano pa opazita, da ravno pred tisto hišo nekdo na tléh na obrazu leži, z razpetima rokama, kakor bi hotel kaj premériti in ni bilo znati, če je mertev ali živ. Bližej stopivši vidita, da je revše vse umazano in blatnato, obito in opraskano in da še vinski duh od njega puhti.

„Pustiva ga“, reče Peter, „gerdega nerodneža, zakaj si je pa um zalil, naj leži gnjusna prikazen. Da sem jaz kralj, v mojem kraljestvu bi ga nobeden ne pil, razun tisti, ki po zdravniku dokaže, da mu ga je treba; samo v lekarnah bi se prodajalo vino. Bi jim že pokazal.“

„Ljubi Peter“, ga zaverne Gospod, „le preveč si nagnjen kamen pobrati in zagnati na druge, kakor da bi sam nikdar kaj prizadet ne bil.“ Nato reče speđemu:

„Vstani, dan je že.“ Vstaja in zravnavši se odhaja osramoten. „Pa ravno tisti je, ki nas je sinoči pral brez vode“, opazi Peter. Vender Gospod ga pokliče in mu dá zlati kozarec, rekoč: „Ná, vzemi to-le, veliko je vredno. prodaj in kar skupiš, obrni tako, da bo dobro pred Bogom.“ Tolike dobrote je bil mož ginjen do solz, toplo se zahvaluje in zgine v stran.

Peter je stal in gledal kakor oparjen, kajti menil je, da ga bo Gospod saj ostro posvaril, zato pravi: „Temu gerdinu pristuje, da je občutno oprášen, ne pa obdarovan. To presega mojo pamet in tvoj modri in pravični Oče v nebesih tega tudi ne odobrava.“

„Ljubi moj Peter“, ga resno zaverne Zveličar, „kako ti vender omahuješ? Veruj mi, da je moj nebeški Oče moder, neskončno moder in pravičen. Tvoja vera se pogosto opoteka in pogosto jo moram jaz vterjati, ker tebe čem postaviti, da v naukih mojih poterjuješ svoje brate po vsem svetu.“

Gospod in učenec nadaljujeta pot. Pot pelje memo cipresnega gozda, na travnike z lilijami osejane, po polju, koder je zorela zlatoklasna päenica. Zraven Gospoda stopa Peter zamišljen v sé. Čudno in tesno mu je bilo pri sercu, kajti vse, kar je vidil in slišal, mu je v notranjem nepokoj delalo. Vedel je sicer, da njegov Učenic resnico govori zmerom in povsod; — toda on je razumel ni. Zveličar pa mu govori: „Nikar se ne solzi, dobri moj Peter, da teh stvari ne umevaš, zakaj povém ti, pridejo trenutki, ki jih ne želiš in — tedaj ne boš solzil. Kar sem pa jaz na poti delal, vedi:

1. „Zakonska, ki živita bogoljubno, sta hotla denar obrniti v to, da bi sina v šolo dala. Sin bi bil pismar, bi bil razpore delal in iskal preprirov. V vsakem kraju bi bil mir kalil. Koliko jeze, nemira, sovraštva bi bil storil pri ljudeh! Verh tega bi delal staršem nečast, sramoto in žalost, in bil bi nesrečen na zemlji in še bolj nesrečen na unem svetu. Sedaj bo drugač. Deček ostane domá. Pri očetu bo delal na polju in ko odraste, bo pošten poljedelec. Staršem bo zaželena podpora, čast in tolažba, in ko mu odmerjo, jim bo on spoštljivo zatisnil oči. Njega samega pa čaka zadovoljnost na zemlji in čast v nebesih.“

2. „Samotar v gošavi je skoro svetnik. Vse je razdal, vse je zapustil in samega sebe Bogu daroval. Le tisti kozarec ga je motil v molitvah in raztresal v pobožnostih. Ta mu je zasluge kratil in ga odtegoval od Boga; sedaj je pa že z Bogom sklenjen.“

3. „Brodnik, ki je včera v vodi poginil, je bil strašansko hudodelnik. Potnike je ropal, v vodo metal, moril. Velikrat je bil obžaloval svoje pregrehe, pa velikrat se je zopet va-nje vernil. Včera je bil pri spovedi, *) obtožil se je bil svojih hudobij, kesal se jih resnično in Bog mu jih je odpustil. Da je včera utonil, je njegova večna sreča; ko bi ne bil, grešil bi bil zopet, in bil bi pogubljen.“

4. „In človek, ki sva ga vinjenega našla in sem mu dal kozarec, bil je poprej vseskozi pošten človek, miren poljedelec in oče številne družine. Slaba letine, ušme, povodnji so ga pripravile na nič. Da bi pozabil svojo nesrečo, se je udal pitju. S kozarcem pa bo plačal vse dolgove in tudi svoji družini pomagal, ki je bila že na potu v greh. Postal bo zopet skerbni oče in vesten gospodar.“

„Vidiš tedaj, da moj Oče je pravičen in moder. Kar on naredi, je prav, ako tudi ljudém ni vselej prav in ne jasno. On sam najbolje vé, kaj komu pridi in kaj ne. Ali bi ne bilo čudno, ko bi ljudje Bogu kazali in velevali, kako naj svet vlada?“

*) Nekako spoved so imeli tudi že pri Judih.

Po teh besedah Zveličarjevih je bil Peter čisto razsvetljen in od tega časa si nikdar več ni glave terl, zakaj je to tako in ne drugače na tem svetu.

P. Ch. M.

Altar v katoliški cerkvi.

(Dalje.)

Tudi altarji v obliki mize imeli so vselej shranjenih ss. ostankov; naj so že altarno mizo postavili kar naravnost na grob sv. mučenca, ali pa so čedno skrinjico s ss. ostanki položili pod verhno altarno ploščo med podporne stebre, ali pa so to skrinjico vdělali v verhno ploščo. Velikrat so tudi sv. ostanke vložili in sadelali v srednji podporni steber, kakor je v gerški cerkvi še dandanes ukazano, da se imajo ss. ostanke vdělati v srednji steber, ki nosi sv. mizo.

In kakor so v katakombah nad grobom, kateri je služil za altar, naredili kamniti obok altarju za varstvo, tako so tudi začeli v nadzemeljskih cerkvah napravljati čez altarje posebne strehe, ki so slonele na 4 ali 6 visokih stebrih. Take strehe čez altarje so imenovali tabernakelj ali ciborij (*αβατοριον* = coopertorium, tegimen). Pogosto so tudi dragocene pregrinjala, razpete po teh stebrih, zakrivale altar ob straneh krog in krog. Take strehe nad altarji ali ciboriji so viditi še danes zlasti v Rimu skoraj po vseh cerkvah nad velikim altarjem; marmornate so ali iz kake rudnine ter slone na stebrih iz večidel prav dragocenega blaga, iz najčistejšega marmorja, porfirja, bazalta, alabastra in družega enacega.

Čez altarje, naj so že imeli podobo mize ali sarkofage, pogrinjali so še od apostoljskih časov po tri platnene pertove. Že v življenji sv. papeža Pija I beremo o altarnih pertovih. Razun teh trojnih pertov pa v prvih stoletjih navadno prav nič družega niso postavljali na altar. Še celo križ se najde v katakombah pri altarjih zadej na steni namalan, ali pa zgorej na oboku; kjer pa je altar imel ciborij, je pa na tem bil križ. Tudi svečniki prvotno navadno niso stali na altarji, ampak pred altarjem, ali pa na lepi polici nad altarjem; časih so pa svečnike med sv. daritvijo držali cerkveni služabniki v rokah, ali pa so znad altarne strehe visele nad altarjem in krog altarja lepe svetilnice.

Is dosedaj povedanega toraj vidimo, da je bil altar v prvih keršanskih časih edino in zgolj le kraj svete daritve, miza presv. darú nove zaveze. Nič ni stalo, nič slonelo na njem. Prosto in vzvišeno je stal sveti kraj. —

V romanski dobi ostal je altar v bistvu še ravno taki. Dajali so mu večidel podobo mize. Ohranjene so iz romanske dobe krasne marmorne altarne plošče, ki leže na 4 ali 6 lepo izdelanih stebričih. Prostor med podpornimi stebriči je ali prazen puščen, ali so pa med stebriči vdělane kamnite plošče z zalimi izbuknjenimi podobami. Najde se pa tudi čez obnožje altarja razpeto tkano blago z umetno vezenim kinčem. — Pervo, kar so jeli postavljati na altar, je bil križ. Križec verh altarjeve strehe se jim je zdel nezadosten, zato so veči križe postavljati začeli na altar, da bi med sv. daritvijo imel mašnik vedno Križanega pred očmi. Jeli so v romanski dobi tudi opuščati ciborije, zlasti kjer je altar stal blizo cerkvene stene, in začeli so narejati mesto starih strehá nad altarjem nekakove nébese ali baldahine iz prav dragocenega tkanega blaga. Altarni križ v romanski dobi je bil velik in navadno tudi ni stal kar na menzi sami, ampak zadej na menzo so po vsi dolžini altarja postavljali kamnito ploščo ali tudi leseno, pa vselej lepo s podobami ozališano, ktero so imenovali „ratabulum“

ali „superfrontale“, in na tej plošči ali polici za altarjem je stal križ in križu na desni in levi lični svečniki, ki so bili pa le nizki, nikoli toliko visoki ko križ. Razun križa in svečnikov pa se na altar ni smelo družega postavljati, kot le še posodice s ss. relikvijami ali pa pušica s sv. Rešujim Telesom. Tako je bilo v 9. stoletju naravnost ukazano po papežu Leonu IV in tudi iz 11. stoletja nam je znano ravno táko določilo, in še dandanes po Laškem, posebno po velikih cerkvah, vidiš altarje, ki so prav zares pravi altarji, to je, ne obstajajo iz družega, kot iz lepo izdelane in na vzvišen kraj postavljene altarne mize, na kateri stoji v sredi velik križ, njemu na vsaki strani 3 svečniki in zdólej kanontablice, in zagotovem, da ta čestita priprostost kaj prijeten vtis dela na oko.

Ob času romantike skoraj nikjer ni bilo najti po altarjih podob svetnikov, k večemu so se posebno častite in znane podobe véasih k občnemu češenju postavljale na altar; v dobi gotike pa se nam prikaže stalno in stanovitno postavljanje svetih podob na altarje. Ko je sv. Cerkev koga slovesno prištelá med svetnike, je tudi privolila njegovo podobo postavljati na altar ali njemu v čast posvetiti altar. S takim postavljanjem podob na altar je pa tudi altar sam v času gotike drugo obliko dobil. Una zadnja plošča ali retabulum, na katerem je dozdej stal le križ pa svečniki, je postala veči, viši in obširnejši in je bila razdeljena navadno v tri oddelke. V sredi je stala navadno podoba Križanega z Marijo in sv. Janezom, v stranskih oddelkih pa so stale podobe drugih svetnikov, zlasti patronov, ki so bile ali namalane, ali v les zrezljane. Nad podobami in med njimi so bili speljani nekaki okviri, da so podobe stale kakor v dolblinah, in ti okviri so bili kviško speljani v lične gotične stolpiče. Tudi svečniki so v dobi gotike večidel stali na altarju samem.

V poznejši gotičski dobi so ono obrobje krog podob, one stolpiče vmes jeli višej in višej speljevati, — ko pa pridemo do tako imenovane renesance zadnjih par stoletij, pa najdemo one stavbe za menzo, ono arhitekturo altarjevo že čez vso mero veliko — neprimérno, velikansko. Ko gledamo te visoke altarne stavbe zadnjih časov, berž spoznamo, da so podobarji delali za oko, stavili nekaj, kar naj bi pogled na-se vlekle. Mesto častito priprostega altarja prvih stoletij nahajamo stavbe tako velike in visoke, da napolnujejo vso cerkveno steno, zakrivajo okna in segajo še celó v strop.

Zadnji čas nam je delal na altarje mogočno stebrovje, vmes velikanske svetnike, brezštevila angelov, velikrat prav neokusno golih. Iz vsakega prostorčka se kaže kaka glava ali glavica, po pokrovih stojé lesene velike posode z ravno takimi živo-marogastimi cvetlicami — in od altarja, od pravega altarja skoraj nič ne vidiš. Pravi altar, častiti, sveti kraj mora pri takih pripravah služiti le za podnožje, za polico oni velikanski stavbi. Mala in ozka je menza, da na nji komaj razprostreti zamoreč korporal, in vzeli so ji še celo prvotno obliko — ni podobna več mizi, ne sarkofagu ali grobu, ampak mnogokrat bolj kakemu zaboju! In križ, naj imenitnejši in skoraj edina reč, ki ima opravičeni prostor na altarju, kako majhen je in mnogokrat tako skrit, ali pa le na tabernakeljnovi vratica pribit! Svečniki nasproti pa čez vso mero veliki. Z eno besedo: prišli smo zadnje čase z altarnimi stavbami tako daleč, da naše ljudstvo že v resnici več ne vé, kaj je altar. Ko prašaš po altarju, kazali ti bodo mogočno poslopje stebrov s brezštevili podobami; kar pa je v resnici altar, zdí se jim le nekaki, za maševanje potreben pridavek.

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Vmestovanje novega prošta.*) Vidilo je undan ljubljansko občinstvo vmestovanje stolnega prošta, torej utegne marsikomu zaželeno, podučno in zanimivo biti, ako začetno opravilo ob kratkem posnamemo in pojasnimo.

Pri vmeščevanju v cerkvi pri altarji stopi novi prošt pred sedečega milgosp. škofa, in škof ga vprašajo: „Kaj želiš?“

Novi prošt odgovori v tem pomenu: Ker sem od njih veličanstva cesarja Franciška Jožefa II nasvetovan in od njih Svetosti papeža Pija IX za prošta ljubljanskega in ob enem za zupnika v Radolici, ktera fara je proštiji pritelesena, imenovan in poterjen; torej ponižno prosim, da bi me presvitli in prečastitljivi višji pastir s svojo veljavo v to cerkveno službo vpeljati in vmestiti biagovolili, mi izročili prošitjo in fare rečno in djansko posest...

Škof: Ali imaš imenovansko pismo svetega apostoljskega Stola?

Prošt odgovori, da ga ima, in izroči papeževo pečatnico.

Škof izroči pečatnico škofijskemu kancelarju, da naj jo prebere.

Pečatnica, ki je 1. grudna prišla iz Rima do novega milgosp. prošta Jožefa Zupana, ima napis:

„Pij škof, služabnik služabnikov Božjih, sinu Jožefu Zupanu, pr stu veči cerkve Ljubljanske, sporočuje pozdrav in apostoljski blagoslov.“ — Pismo je obširno, torej moremo le nekoliko posneti iz njega. Rečeno je v začetku: Tvoja krepóst v življenji in obnašanji in druge hvalne zadeve poštenosti in čednosti, o kterih si pri Nas po vere vrednih spričevanjih priporočevan, Nas nagibajo, da se Ti skažemo darežljivi in dobrotni.“ Nato omenijo sv. Očca, da po pogodbi (konkordatu) z njih veličanstvom avstrijskim cesarjem za škofovsko častjo so podeljenje vseh večih duhovskih časti pri metropolitanskih in stolnih cerkvah sami sebi prideržali tako, da bi bilo neveljavno in prazno, ako bi si kakoršna koli oblast vedoma ali nevedoma utegnila to podeljenje prisvojevati. Ker je tedaj po naznanilu častitljivega brata novega škofa Janeza Zlatousta ljubljanska prošitja izpraznjena, in ker so prečastitljivi gospod Jožef Zupan od njih po omenjenih lastnostih, ko stolni infulirani dekan, in po izurjenosti v dušnem pastirstvu in v raznih cerkvenih službah za to čast ko spretni priporočeni; zato jih njih Svetost tudi vanjo izvolijo in poterdijo, namreč ko stolnega prošta ljubljanske veči cerkve, z vsimi pravicami in prednostmi te časti. Pridjan je pristavek, kakor navadno pri enacih volitvah, da so namreč za ta primérnej rešeni vsih cerkvenih cenzur, ako bi bili kje v ktere zapadli, in da nobeni nasprotljeji ne morejo te volitve ovreči.

Med drugim je dalje še zapovedano, da morajo novi prošt pred svojim škofom predpisano cerkveno izpovedanje katoliške vere opraviti, taisto podpisati in jo tudi s skofovim ali njih namestnika podpisom poslati v Rim.

Enako je zapovedano, da naj zapovedano prisego opravijo in se tudi v časne pravice imenovane prošitje vmestijo.

Škof opominjo nato: da so s spoštovanjem zaslišali pismo naj višega pastirja, predenj pa se k vmeščevanju prestopi, da mora novinec nekatere reči zagotoviti in obljubiti, kar sv. mati katoliška Cerkev zapoveduje, in sicer:

Ali obljubiš vse storiti, kar zahteva sv. mati katoliška Cerkev, svete cerkvene postave in cerkveni zbori,

pa tudi naše škofijske vstanove, in naredbe tega častitljivega korarstva?

Prošt. Obljubim.

Škof. Ali obljubiš našemu svetemu Gospodu Piju IX, naj višemu pastirju in njegovim postavnim naslednikom spoštovanje in pokoršino?

Prošt. Obljubim.

Škof. Obljubiš li presvitlega avstrijskega cesarja in našega vojvoda Franciška Jožefa I in vso svitlo avstrijsko hišo, kakor vstauovnico, dolžno priznavati in preponižno spoštovati?

Prošt. Obljubim.

Škof. Obljubiš pokoršino Nam, ko škofu in višemu pastirju Ljubljanskemu, in našim cerkveno vstanovljenim naslednikom?

Prošt. Obljubim.

Škof. Ali obljubiš z besedo in zgledom svetiti častitljivim kanonikom in Ljubljanskemu prebivalstvu?

Prošt. Obljubim.

Škof. Obljubiš li, da boš deloval za Božjo čast, za povšanje Matere Cerkve, zverševal proštovske opravila le-te Naše stolne cerkve, ali to, kar bo tvoja dolžnost, brez vsacega človeškega ozira, marljivo in pridno?

Prošt. Obljubim.

Škof. Ali obljubiš, da ne boš nič od cerkvene ali od posesti častitljivega kapitela na tuje spravil, temuč po svoji moči zopet pridobil?

Prošt. Obljubim.

Škof. Obljubiš, da bodeš pravice, prostosti Cerkvne, kar bo v tvoji moči, z besedo in z djanjem branil?

Prošt. Obljubim.

Škof. Ali obljubiš, da bodeš dolžnostim in opravilom le-te proštovske časti in z njo zedinjene Radoliške fare, kolikor je moč, sam ali pa po pripravnikih, zvesto zadostoval?

Prošt. Obljubim.

Škof. Zdaj je tudi treba, da veroizpovedanje po vravnavi sv. Trienškega zbora (in pa prisego) klečé tukaj pred vsegamogočnim Bogom in v Naši pričujočnosti opraviš.

Novi prošt nato obmoli obširno spoznanje sv. vere, ki obsega ob kratkem vse nauke in skrivnosti katoliške vere. Z vero je za druge časti sklenjena prisega; prošt mora pa priseči posebej papežu; prisega pride iz Rima z drugimi pismi in je nekoliko obširniši memo prisege za druge službe. Zadeva pa zlasti zvestobo do papeža, da ne bo v nobeni zaroti zoper njega, zoper Cerkev, zoper njene naredbe, zapovedi, in če bi kaj tacega zvedil, da bo odvrčeval, naznanil itd. Da bo papeštvo in posestvo sv. Petra podpiral, branil zoper kogar koli. Da bo veljavo, čast, predpravice papeža in njegovih naslednikov po svoji moči množil, pospeševal, postave, naredbe itd. spolnoval. Da bo z apostoljakimi poslanci častito ravnal, jim pomagal v potrebah itd.

Ko je vse to opravljeno, potem škof pričnó vmestovanje „v imenu sv. apostoljskega Sedeža“. S predpisanimi besedami ga „v Božjem imenu“ vmestijo na prošitjo Ljubljanske stolne cerkve in na Radoliško faro, ki je s prošitjo zedinjena; izroči mu belo stolo, perstan, persni križ, kljuce in evangeljske bukve. Naslednjič mu dajo mitro na glavo, pastirsko palico v roko (vsled privilegije papeža Pavla V, 29. majnika 1610). Poslednjič mu odkažejo prostor v koru, dajo glas v kapitelnu z vsimi dobrotami prošitje, kanonikata in z vsimi pravicami Radoliške duhovnije — v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Škof sklenejo: „Bodi tedaj pozdravljen, mnogočastitljivi gospod župnik in novi prošt! sprejmi prostor v koru, ki se spodobi Tvoji časti.“

Z zahvalno pesmijo, ki so jo slovesno zapeli novi gospod prošt, prečastitljivi gospod Jožef Zupan, se je opravilo doveršilo.

Iz mnogih voštl, ki so jih prejeli preč. gospod novi prošt, naj zadnje verstice od nekega njih prijatla iz mladih dni za sklep tukaj stojé. Glasé se:

Rojak naš gorenjski, oj živi, le živi!
Dobrotnik deželi si Ti, Milostivi;
Prav dolgo bi Tebi še „Vivat“ rad pél,
Oh móli za nas ino bodi vesel!

Iz Čemšenika. (Prejete milošnje. Nova altarja, prelepi ogledali mladenčem in deklicam. Križev pot. Umetnika in dobrotniki.) Priserčna hvala bodi izrečena preblagim dobrotnikom ter preč. vredniku „Zgod. Danice“ za poslano darove, enkrat 15 gl. 50 kr. in enkrat 5 gl. za uboge pogorelce. Vaim dobrotnikom naj poverne vsegamogočni plačevalec stotero na duši in na telesu! Darovi poslani so bili zares dobro delo usmiljenja; pri tolikih darovih za nesrečne drugod so naši siromaki le bolj pozabljeni ostali, zato pa vsaki dar ima toliko večí vrednost. Ko bi se našla še katera dobrotna roka, ki bi tem hudo zdetim sirotam kaki dar poslati blagovolila, bi bilo to kaj zaželjeno nesrečnim pogorelcem.

Naj bote pa tu omenjeni tudi dve veseli slovesnosti, ki bote Čemšeničanom, posebno pa mladosti, ostale v pobožnem spominu. 24. nedeljo po Binkoštih sta bila blagoslovljena dva nova stranska altarja v farni cerkvi Čemšeniški. Altarja je izdelal prav prijazno in lepo podobar Janez Šubic iz Škofje loke, dve večji podobi v altarja pa je napravil mladi domači umetnik Ivan Šubic iz Poljan. Podobarju Janezu Šubicu, kakor tudi njegovemu stričniku Ivanu, naj veljajo te verstice za zaslužen pohvalo in priporočilo. Oba hvali delo samo, kar je bilo tudi omenjeno v govoru pri blagoslovu altarjev. Altar sv. Mihela, altar mladenčev, je kaj prijazen, sedanjemu času posebno primérno kaže boj dobrega s hudim, pa tudi izid tega boja. V krasni podobi sv. Mihela se kaj lepo vidi odločna serčnost velikega angela Gospodovega nasproti bojzljivosti sedanjega časa; pa umetnik tudi ni pozabil vtisniti podobi milega obžalovanja, ki ga ima zmagovalec Gospodov z nesrečo greha, ki se vidi v zmagani pošasti pod nogami sv. Mihela. Pač gniljivo kaže novi altar mladenčem strašni izid brezbožnosti prevzetne in svojoglavne, ki jo spremlja nepokoršina, razberzdanost in hudobija, pet bolečih rán, na katerih kervavi posebno mladost. Zoper teh 5 rán najti zdravilo v peterih ranah Kristusovega sv. zaslú ženja učí mladenče podoba altarja. Na eni strani je angeljvarh, nevidni pa tako zvesti voditelj mladosti, ta posebno svetuje spoštovati in vbogati vidne angele varhe: starše in duhovne. Spominjajte se svojih prednikov, ki so vam govorili besedo Božjo (Heb. 13). Mladost, ki ne vboga, je res brez Boga! — Na drugi strani je podoba angela Gabriela, napovednika veselega oznanila Mariji; ta pravi mladenčem, kako srečen je, kdor v tihem zavetju pohlevne bogaboječnosti varuje lilijo dušne lepote in Kristusov prijatelj ostane. Angelček na desni strani v verhu altarja prav primérno kaže naravnost v veliki altar, vabi mladenče k Jezusu, naj zvestejšemu prijatlu mladenčev. Naj bi ga bolj skerbno, kot je v navadi, iskali mladenči v ss. zakramentih, pri sv. maši, pri Božji besedi. Stermé gleda angelček z druge stani na sredi altarja, kjer se opravlja daritev naj svetejši, kakor bi hotel mladenče resno spomniti, kako lepo in bogaboječé bodi njih vedenje v cerkvi pri sv. službi Božji. Prežalostno je, ako usmiljeni Jezus v svetišču svoje naj večí ljubezni ne najde mirú zavoljo gerdega bogoskrunskega obnašanja v cerkvi!

Novi altar toraj budí mladenče, naj tako živé, da

bo Jezus v njih imel svoje prijatle, nebeški Oče pa izmed njih izbiral zveste svoje služabnike, katerim bo izročil skerb za srečo, časno in večno, družin in otročičev, za katere morajo skerbeti očetje in gospodarji, kakor je skerbel sv. Jožef, njih varh, za sveto družino.

Enako prijazen in lép je altar sv. Notburge, altar dekliški. V podobi sv. Notburge se prav lepo vidi priprosto, delavno življenje, prav serčna in resnična bogoljubnost ter sramožljivost in nedolžnost. Te čednosti dajejo in hranijo dekletom pravo veselje, zveličavno zadovoljnost in resnično blagost. Našim časom prav potrebno ogledalo čednosti dekliškega stanú je ta altar. Delavne roke in pobožno serce v sramožljivosti in nedolžnosti so deklicam lepota in dota najmenitnejši; nasproti je to sedanji žalostni razvadi pri ženski mladosti, katera malo skerbi za pridnost, zlo pa za kratkočasovanje, premalo za sramožljivost, preveč pa za gizdost. Mehkužne in razvajene dekleta pač nikdar ne bodo take dobre gospodinje in skerbne matere, kakoráne hvali sv. pismo. Slabe gospodinje, neskerbne matere so družin nesreča. — Mehkužnim in razvajenim dekletom se pogreša tudi tista serčnost keršanska, katera junaško brani čistost in nedolžnost serca, ter je v zvestobi do ženina Jezusa Kristusa vneta za vse dobro — po zgledu sv. Agate in sv. Apolonije, ki ste primérni tovaršici sv. Notburge v dekliškem altarju. Prav potrebno kaže angelček na desni strani dekliškega altarja na sv. Križ, ki je vsakega altarja naj poglobitveji del, vsemu svetu naj svetější znamenje, dekletom pa naj bo naj ljubeznjiví prijatelj. Kraljestvo sveta, ves kiné časni zametujem zavoljo ljubezni svojega gospoda Jezusa Kristusa: vanj se oziram, njega ljubim, v njega zaupam, njega objemam: to naj bi bila prelepa nesem dekliška! Tako bi z gerdim življenjem in pohujšanjem nobena ne žalila Jezusa, ne prebadala serca Marijnega in sebi ne plodla ternjeve krone nesreče in žalosti. Ko angelček z leve strani kaže na podobo žalostne Matere Marije, dekleta učí, naj bo prava in zvesta ljubezen do Marije deklet naj večí veselje in njih naj večí pomoč. Zapeljanim sirotam pa kaže, kaj so storile Jezusu in Mariji, kaj pripravile sebi! Kliče jih angelj k zavetju grešnikov, k pomočnici in Materi usmiljenja: kakor tudi žene in matere k žalostni Materi Božji vabi v njih skerbéh in težavah v tem stanu, v katerem je prevečokrat obilno zasluženega jokú; ljubeznjivo svetovalko in zvesto tovaršico jim torej angelj kaže Marijo, žalostno Mater.

V tem pomenu naj zveršujeta nova altarja leta in leta presveti namen, ki ga vsaki altar ima, da sad sv. Križa všim, posebno pa mladenčem in deklicam podajata v zveličanje, v pomoč in v veselje.

Drugo lepo slovesnost smo obhajali zadnjo nedeljo po Binkoštih. Po srečno in lepo dokončanih popravkih po cerkvi so nam to nedeljo blagoslovili preč. gvardijan kamniški P. Erenfried Zupet prenovljeni in z novimi križi in napisi olepšani križev pot, ki nam ga je prav lepo popravil, kakor tudi prižnico in kerstni kamen, podobar Janez Šubic; plačila zato naj mu ljubi Bog več dá, kot mu ga bomo mi dali. Dasiravno smo v Čemšeniku o zimskem času zelo zaperti s snegom, se je bilo zbralo k tej pobožnosti pri sneženi poti nepričakovano veliko ljudstva; bili so ljudje slovesnosti res veseli. Blagoslov Križevega pota je pač podučljiv in ginljiv. Križev pot so nesli v cerkev možje v slovesni procesiji in pri vsaki podobi svetile ste po dve dekleti v vencih. Pot križev in težav je naše življenje na svetu; vsaki ima svojo postajo, svoj stan, nobeden pa ni brez križa; da bi se vsakteri v svojem križu oklenil z verno zvestobo križa Kristusovega, venec nebeški bi se nobenemu ne pogrešal!

V tem smislu so preč. o. gvardijan po vhodu v cerkev ljudstvo učili o pobožnosti v preišljevanji terpljenja Jezusovega ter razlagali odpustke sv. Križevega pota. Potem je bil blagoslovljen sv. Križev pot ter zverstoma pripeljan na svoj prostor, pri vsaki postaji je bilo opravljeno pobožno preišljevanje terpljenja Jezusovega. Po opravljeni tej pobožnosti zaglasila se je zahvalna pesem v zahvalo usmiljenemu Odrešeniku, ki je po svojem sv. Križu svet odrešil; zahvalna pesem pri tej pobožnosti pa tudi girljivo obeta srečni izhod življenja vsim, ki glas Jezusov poslušajo: „Kdor hoče moj učence biti, naj zataji samega sebe, naj vzame svoj križ na-se, ter naj hodi za menoj. Prav lepo so potem preč. P. gvardijan razložili Križev pot Kristusov in pot križev in težav našega življenja, ter povedali, kako naj bo sv. Križev pot Kristusov pomoč in tolažba za naš pot križev in težav. Bog daj, da bi si pobožni verni skerbno iskali ter dobivali obilne pomoči in tolažbe v sv. Križevem potu Kristusovem! Ljubi Bog pa tudi usliši hvaležno molitev, ki se je opravljala drugi dan pri pobožnosti sv. Križevega pota, kakor se je darovala po prvi slovesnosti pri sv. mašah na novih altarjih za vse dobrotnike farne cerkve Čemšeniške, posebej za preč. g. domačina Čemšeniškega, ki je podaril 30 gl. za altar s podobo sv. Jožefa, in za nekatere lepe darove blagih dobrotnih rok iz Ljubljane, ki so jih na prošnjo tukajšnjega za dobro tako vnetega gosp. kaplana darovale v čast Božje in v povikšanje teh slovesnost.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XIX.

Vernitev v Repnjo.

Ravno je bil dobro skončan sv. misijon v Ternovem, kar nam vlak iz Štajerskega srečno pripelje našega brata Markevića v Ljubljano. Gospod župnik ga povabijo k obedu in po kosilu se vzdignemo, o. Kos, Fr. Marković in jaz proti Repnjam, da očistimo in okinčamo za prihod Kralja kraljev lepo belo nevesto v Repnjah, ki je že željno gledala po Ženinu svojem in roke stegovala po prečistem svojem ljubem mesce in mesce. Temni mrak je že dolgo pokrival hrib in plan, več ur so že tekali Repnjaci in Repnjake, Lokarci in Lokarke po samostanu in uticah ter gledali, kdaj pridejo novi gosti iz Ljubljane. Težko so čakali prvega strela samokresovega, da bi začeli priterkavati. Vstrelili enkrat, dvakrat iz samokresa v znamenje, da se približujemo Repnjam — in spred nekdanjega grada repinjskega, kjer zdaj stoji snežnobela cerkva Serca Jezusovega in mični samostan družbe Jezusove, odméva grom mogočnih možnarjev v dolino na široko in daleko. Ponižni brat Marković, ki pač ni nikdar časti iskal v družbi Jezusovi, kteremu so nekda svetovnjaki družbo Jezusovo v lice zametovali in jo zasramovali, zdaj vidi, kako jo v tuji zemlji sorodni bratje časté; poslušá, kako tudi njemu možnarji v čast gromé in zvonovi priterkavajo zastopnikom zasramovane, v blato gažene družbe Jezusove. O joj, joj, šta je to!!! Bože moj, samo da mi je moguće koju dobru nakanu sada probuditi. Ni se dobri brat še nikdar pokesal, da je v družbi Jezusovi — pa ko bi se bil kdaj, bi ga moglo ta svetični hip sram postati.

Pred cerkev smo se pripeljali, ljudstvo nas veselo pozdravlja, obstali smo pred vrati samostanskimi in dobra naša mati, ustanoviteljica repinjske „rezidencije“, nas lepo v hišo spremijo in z dobro večerjo pogosté.

Zdaj se na prekuc dela v cerkvi, v samostanu za blagoslavljenje nove naše cerkve.

In tako nam zazori 15. gruden. Bil je petek in „semiduplex“ kakor nalašč, da zamoreva s P. Kos-om v novoblagoslovljeni cerkvi prvič daritev sv. maše presv. Serca Jezusovemu v čast opraviti.

Ko se nekoliko zdani in iz Ljubljane gostje pridejo, ki so nam prinesli mnogo daril in svečnike za veliki altar, začnem v imenu Božjem jaz, kteremu so dali knezoškof oblast, cerkev blagoslavljeni po škofijskem obredniku. V kratkem času je bilo delo gotovo, litanije so se pele in ljudstvu se je odperla cerkev. Med tem, ko se okinčuje veliki altar in pripravlja za daritev sv. maše, grem blagoslavljat samostan. Gospodičine iz Ljubljane, velike dobrotnice Repinj, ustanoviteljica, mlade dve netjakinje in žene in P. Kos so altar prav okusno pripravili za prvo sv. daritev. Mašna obleka grofinje Jankovićeve iz Danuvara na Slavonskem, ki jo je sama s svojimi hčerkami vezla in šivala, se je mogla po njeni volji pervikrat ta dan rabiti. Oblečem se toraj vanjo in stopim pred ginjeno ljudstvo pred altar iz hiše, kjer je leta 1813 zadnji luteran umerl. Čudno, tam se začne delovanje slovenskih jezuitov, kjer zadnji luteran življenje skonča! Bog blagoslovi naše delo!

Pri daritvi sv. maše so pele Lokarke, netjakinji ustanoviteljice, sprosile so si nalašč to čast. Pele so pa lepo. Lepo je bilo poslušati vbrano petje — še lepše pa gledati po mašnikovem obhajilu ustanoviteljico in pobožne Ljubljančanke si dušo nahraniti z angeljsko jedjo in Gospoda tako nar lepše počastiti v novem njegovem svetišči in se mu za vse zahvaliti, kar jim je podelil dobrega do zdaj, posebno zadnje dve leti. Blagi ustanoviteljici so se solze ko veliki dragi biseri lesketale v očeh — morda je bil ta dan njen nar večí dan pred Bogom, kar jih ji je dal — morda bo deveta svetična ura 15. grudna nar večá tolažba njene smertoe ure. — Za me je ta dan eden nar svetlejših mojega življenja, in če mi Bog dá to milost, da pridem v nebesa, bom zahvalil presv. Serca Jezusovo za te sprelepe trenutke mojih dni — in Brezmadežni in posebno sv. Ksaverju pa, ki je sozidal nam rezidencijo in ustanovil, bom vekomaj prepeval: Slava! Slava! —

Duhovne vaje v Sórici

četerti adventni teden 1870.

Dve leti in pol je minulo, kar smo imeli sv. misijon v Sórici. Sad tega misijona je še vedno živ ostal, ljubezen do misijonarjev še ni ugasnila pri teh dobrih ljudéh. Veliko se je pisalo zavoljo teh vaj, a nikoli se ni mogel pravi čas zanje odločiti. Kadar je bilo nam prav, pa gosp. župniku ni bilo, in kadar so g. župnik jih želeli, pa nam ni prav hodilo. Tako se je za obe strani naj pravni čas odločil — zadnji teden v adventu l. 1870. P. Doljak je imel delati svoje duhovne vaje in tako greva s P. Kos-om sama v Sórici. V planjavi sneg, še velik sneg, po loških hribih pa vse kopno. Bojé se silnega snega v Sórici najdeva vse sóriške višave brez snega. Lahko je bilo torej začeti duhovne vaje. Naj boljši vapeh se je kazal; cerkev vedno polna, čeravno je bil mraz nastal. Ali k sklepu začne suti sneg in kocnjal je do sv. Štefana tako, da so ljudje menili, mórava ostati v Sórici, če so prav napovedovane bile duhovne vaje za Šentjanževo na Zalem logu. Meniš, da je veliki sneg, da je metež, da je hudi mraz Sóričane v hiši obderžal? Nikakor ne; staro in mlado je hitelo v cerkev, k govorom, k spovedi. Izmed 1300 duš jih je bilo obhajanih v tem kratkem času 930. Verli Sóričani so obetali še večó zvestobo Jezusu, kakor so jo bili obljubili pervikrat v misijonu. Gosp. župnik je bil popolnoma zadovoljen z duhovnimi vajami; zadovoljeno je bilo pa tudi ljudstvo, ker prišla sta srenjska moža v

imenu vse fare se lepo zahvalit za to milost, ki sta pričala, da je seme Božje besede našlo pripravljeno zemljo.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Obravnave poslednjih dni v državnem zboru so kazale, kako so liberalci in vstavoverci sami med seboj v razporu — „regnum in se divisum“. — Tudi razpor med Ogerskim in Avstrijo se še ni vravnal. — V obravnavi o stroških za bogočastje in poduk so bili zopet sovražniki katoliške Cerkve v svojem elementu! Dokler se bodo take zabavljice zoper svetinje vseh milijonov naj zvestejših Avstrijanov v državni zbornici glasile, kakor iz ust nekterih gospodov, pač ni „edinosti“ in torej ne blagra, ampak vsako leto na milijone večega prošteva pričakovati. — Monsig. Greuter je rezne in resne drobil o pravici, — da bi le ne bilo gluhim ušesom.

Francoska zbornica si je te dni glasovala 11,275.000 za parlament (za obé zbornici). Noben nasvet ni bil stavljen, da naj se ti neznanski stroški zmanjšajo, najbolj rogovilski so se pri tem skazali bolj konservativni memo družih. Smé se pa pri tem prašati, pristavlja „Unità“, kdo skazuje večji službo domovini, ali tisto duhovstvo, kateremu je zbornica odrekla naj potrebniji in naj silniši pomočke, ali tisti poslanci, ki imajo po več tisuč lir plače in oznanjujejo rogovilstvo (demokracijo) in oklicujejo rudečkarstvo (socijalno enakost)?

Drobne novice. Rusija je izvolila kneza Čerkoskega za deželnega komisarja, da se izveršé deželske poprave ali zboljšanja v Bulgariji. — Ruska vlada je boje sklenila, da nasproti drugim državam bode dopustila časnikiarjem na bojne polja, toda le od takrat, ko bode vojska že redoma napovedana. — Jezuiti, pregnani po Bizmarku iz Nemčije, so gostoljubno sprejeti v Indiji; v Bombay-u so ustanovili kolegijo, v kateri se odreja čez 600 otrok. — Don Karlos VII je zapustil Gradec in se je podal v Moskvo na Rusko. — Pišejo, da je Turk opustil misel na vstavo, konstitucijo, ter misli le samo na vojsko. — Pravijo, da Srbija bo v bližnji vojski dala samo 60.000 boljih svojih vojakov, katerim ob strahu se bodo vojevale močne ruske kerdela iz starih in novih dobrovoljcev. Kneštvo se v deželskem in vojaškem oziru vravnava po ruski šegi. — Černogorcem je Turčija pod dobrimi pogoji ponudila mir, ki ga pa knez noče sprejeti. 18.000 mož, podpiranih od 6000 Hercegovcev, bojo Černogorci zagnali zoper Turka. Tudi se mnogo govori, da bodo sosednji Miriditi potegnili s Černogorci. — Misli se, da Rumunija bode oborožila 50.000 vojakov s primérnim topništvo in konjstvom; Rusija bode dala orožja in rublov. Obljubljenó je Rumuniji, da se razširi njeno zemljiše. Vender pa menda ena stranka želi nobenostranost in varstvo od evropskih moči. — Rusija se pripravlja z velikim šumom na vojsko, katero bo vodil véliki vojvod Nikola-jevič, carov brat. — Še 6000 pravd je boje razpetih zaradi razžaljenega Bizmarka! Lepa čast. — V ameriškanski republikli Venezueli so bili rudeči poslanci skovali neko razkolniško postavo; apostoljski namestnik Hajti-Venezuelski, milg. Rok Cocchia, pa se je porazumel z vlado in sovražljiva postava je pod klop veržena, duhovni izpušeni iz jéc, drugi so iz pregnanstva domú poklicani, vse sovražljivosti zoper Cerkev so odpravljene. Predsednik sam je pisal lepo pismo sv. Očetu, katero je apostoljski namestnik sam nesel papežu v Rim... Kdaj bo evropske načelstva taka pamet srečala? — Na Pruskem so samo še 4 škofije, ki imajo svoje po-

stavne škofo. Limburški škof milgosp. Blum je šesti, ki mu pruski Behemot požira njegovo škofijo. — S smertjo španjskega, kardinala Marijana Barrio, nadškofa v Valenci je zdaj že 112 kardinalov, ki so umerli med papeštvom Pija IX, kterega Bog še dolgo ohrani! —

Cvet in sad zveste molitve.

Prošnje.

Št. 1. Mlad mož, z nevarno boleznijo na vratu, priporoča se priserčno v bratovsko molitev Naše ljube Gospé, da bi mu sprosila zdravje, nad kterim je svetna učenost naravnost obupala, ako mu je namreč zdravje v zveličanje, — drugač pa vsaj voljno potrpljenje in popolno udanost v voljo Božjo. Uslišanje hoče hvaležno v Danici razglasiti.

Št. 2. Neka oseba se posebno v dušnih potrebah kakor tudi v telesni boleznij prav živo priporoča v bratovsko molitev Naše ljube Gospé, da bi ji ljubi Jezus na priprošnjo Marijno, ako je Njegova sveta volja, na kaki način preložil. Ako to milost doseže, se bo v večji slavo Jezusu in Mariji v češenje po Danici raznanila.

Št. 3. Ne manj serčno bodi priporočen neki že skor popolnoma brezveren človek, da bi ga Bog razsvetlil po bogaboječih prošnjah bratovšine in na priprošnjo Marije Device.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Gruden. — December.

17. **Nedelja III** v adventu. Evangelij: „Janez pové, da on ni Kristus“. (Jan. 1.) — Sv. Lazar, brat sv. Marte in Marije, ki ga je bil Jezus od smerti obudil, je bil škof v Masiliji na Francoskem. — Sv. *Olimpija*, vdova, goreča častilka sv. Janeza Krizostoma v Carigradi. (Beri mično zgodbo v Danici predlanskega leta. List 50.)

18. **Ponedeljek.** Praznik pričakovanja blažene Marije Device. (Glej Danico predlanskega leta. List 50.) — Sv. *Avksencij*, škof v Ciliciji na Jutrovem, je bil pod cesarjem Licinijem vojak, pa je rajše vojaški pas od sebe vergel, kakor da bi bil grozdje daroval Bahu, maliku pijančevanja; po tem je bil za škofa izvoljen, ter je skerbno pasel svojo keršansko čedo, in je po mnogih zaslugah v miru zaspal v Gospodu.

19. **Torek.** Ss. *Jona* in *Barakizij*, brata sprič. (Glej Dan. predlansk. l. List 50.) — Sv. *Nemezij*, sprič. v Aleksandriji na Egiptovskem, je bil pod cesarjem Decijem zavoljo spoznavanja keršanske vere tožen, in po prestanih grozovitih mukah s tolovaji vred na germado veržen, ter je po zgledu našega Gospoda med tolovaji svoje življenje sklenil.

20. **Sreda** kvaterná. Zapovedan post. Sv. *Evgenij* in *Makarij*, duhovna in sprič. v Arabiji, sta bila na povelje odpadnika cesarja Julijana grozovito terpinčena in poslednjič obglavljena, ker sta mu njegovo hudobijo očitala. — Sv. *Filogonij*, spozn. patrijarh v Antiohiji, je bil spervenja pravdarski doktor, po tem pa po Božji naredbi poklican na škofovski sedež; pod cesarjema Maksimijanom in Licinom je grozovito preganjanje terpel, s svetim Aleksandrom patrijarhom v

Aleksandriji vred se je serčno poganjal za katoliško vero zoper krivoverca Arija. † l. 323.

Danes je dan dolg 8 ur in p. l.

21. Četertek. Sopraznik. — Sv. *Tomaž*, apostelj. (Glej Dan. predlansk. l. List 51.) — Sv. *Tomistokelj*, pastir in prič. v Siciliji na Jutrovem, je bil pod cesarjem Decijem od ajdov zagrabljen, razpét na tezo, in s palicami tako dolgo pretepan, dokler ni duše izdihnil; to pa zato, ker ni hotel izdati sv. Dijoskora, kateri je bil k njemu pribežal. — Sv. *Anastazij*, patrijarh in sprič. v Antiohiji, je bil ob času cesarja Foka od judov umerjen.

22. Petek kvaterni. Zapovedan post. — Sv. *Flavijan*, deželni poglavar v Rimu, mož sv. Dofroze in oče sv. Bibijane, je bil na povelje odpadnika cesarja Julijana tiran v pregnanstvo, kjer je med molitvijo dušo Bogu v roke izročil. — Sv. *Zenon*, vojak in sprič. v Nikomediji, se ni mogel zderžati smeha, ko je vidil cesarja Dioklecijana darovati boginji Cereri, zato je bil po razbitih čeljustih ob glavo djan.

23. Sabota kvaterna. Zapovedan post. — Sv. *Viktorija*, devica sprič. (Gl. Dan. predlansk. l. List 51.) — Sv. *Servul*, berač v Rimu (piše sv. Gregor) je z mladega do konca svojega življenja ves sključen prosil milošnje v lopi pred cerkvijo sv. Klemena, in je z nabrano milošnjo še druge uboge podpéral; poslednjič se je — vabljen po sprelepem petji angeljev — preselil v sveti raj leta 590. Na njegovem grobu se je mnogo čudežev godilo.

P o t n i k.

V neznano potnik ti želiš deželo
Po stermih potih srečno kdaj dospéti?
Vodnika moraš zvestega imeti,
Da v strašno ne prekucneš se globelo.

A kaj bi potniku se reči smelo,
Ki ni voljan voditelja sprejeti,
Po lastni „termi“ vse le hoče umeti,
In gre po zmoti le nesreči v žrelo? —

Ti potnik, človek, si v deželo večno;
Ne boš se zmotil, ne v pogin zagazil,
Če vodi „vera“ te vse dni življenja. —

Brez vere pa se v dvomih prenesrečno
V gošavah zmót obupno bodeš plazil,
Se zvernil slednjič v žrelo pogubljenja! —

Radoslav.

Gosp. Anton Jeglič ima danes, 15. t. m., za doktorja bogoslovja povzdignjen biti.

Cerkvenik, za to službo prav pripraven, bi rad dobil službo. Kdor želi kaj več zvediti, naj se oberne do č. gosp. Jan. Müller-ja, fajmoštra v Mirni na Dolenjskem, pošta Neudegg.

Iz Dolenjskega. Bolj ko se sv. Cerkev sovraži, bolj se keršanski duh poživlja. Mirnski farmani so v svojo podružnico sv. Helene na pokopališči poleg Mirna dali dva nova altarja postaviti, velikega sv. Helene in stranskega v čast „Naši ljubi Gospej presvetega Jezusovega Serca“, prižnico prenoviti in prezbiterijo pomalati. Vse to delo je prav dobro dognal znani slikar in podobar Juri Tavčar iz Idrije, in po spodobni ceni. Blagoslovljenje so prav slovesno opravljali visokočast. gosp. dekan iz Trebnega.

Vse tarna — tudi čebelarji! Spod Kuma se piše „Slov. čebeli“, da bodo skorej ob vse čebele; to malo, kar je ostalo, najberž zime ne bo preživelo, pitati pa nimajo s čim. — Tudi drugod se slabo hvalijo s čebelami.

Šematizem Lavantinske škofije za leto 1877, ki je ravno te dni na svitlo prišel in se dobiva v knezo-škofijski vradni pisarni v Mariboru, nam naznanuje, da v omenjeni škofiji prebiva 453.937 katoliških kristjanov, ki so razdeljeni po 24 dekanijah, 159 farah in 31 lokalijah. Mašnikov je v Lavantinski škofiji 506, med njimi jih opravlja 392 pastirsko službo, 55 jih je v pokoju, in drugi so v raznih drugih službah. Umerlo je do 1. decembra t. l. 19 duhovnov, med njimi 14 penzionistov.

V Gorici je postal vodja v napravi za zapušene dečke g. A. Zurman. Keršanski nauk podučuje v tem vstavu č. g. L. Tomšič.

V Gradcu je umerl č. gosp. Anton Veres, bivši župnik v Sladki gori na Štajerskem, star 56 lét. Imel je sošolce ne le na Štajerskem, temuč tudi nekteri na Kranjskem so še živi. Bodi vsim priporočen v molitev in spomin. R. I. P.

Petdesetletnica škofovstva Pija IX se bode od 31. majnika do 3. rožnika 1877 z velikimi slovesnostmi obhajala v slavni baziliki pri ketinah sv. Petra v Rimu, v kateri so bili Pij IX 3. rožnika pred 50 leti posvečeni. Slovesne velike maše, pridige, večernice in druge slavne petja, skupne obhajila vernikov bodo cddelki te imenitne slovesnosti.

Iskrice Ignacijanske

za drugi mesec.

21. Sprosi si od Boga milost, veliko terpeti; zakaj komur to podeli, temu podeli veliko. V tem enem je naj več njegovih dobrot obseženih. (S. Ignat. apud Bart. l. IV.)

Kolikor več terpi zunanji človek, toliko bolj napreduje znotranji; nadležnosti, ki jih ima ondi terpeti, množijo temu njegove zasluženja. Zguba časnih reči prinese večni dobiček.

Telesna straža tega življenja je poterpežljivost. Kdor sovraži terpljenja, ta mora iti s sveta; dokler živi, si zamore terpljenja pač polajševati, ne pa se jih ogniti. Poterpežljivost je terpečim tako rekoč varhinja, le da bi terpljenja odjemala, ampak da jih lajša.

Pokličí samega sebe na odgovor; in če brez hlinjenja resnico pripoznaš, kolike kazni se boš vrednega spoznal za svoje vsakdanje prestopke? To so dolgovi, ki se morajo enkrat poplačati, ali ni tedaj dobrota, če se jih velikoveč tukaj spokoriš, kakor v očiševalnem ognju?

Če bi bil ti tudi angelj in negrešen, vendar bi si želel terpljenja, če le veruješ Božji resnici, da se z lahko pezo pozemeljskega življenja doseže peza večne slave.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Mih. Saje je postal župnik v Štangi; č. gosp. Šimon Žužek župnik pri sv. Katarini, in č. g. Jan. Gostiša kurat na Ljubljanskem gradu pri jetnikih. Č. g. Dolžan, iz Poreške škofije, je dobil duhovnijo Tujnice.

Dobretni darovi.

Za pogorelce v Čemšeniku: Iz Škocijana pri Turjaku 1 gl.